

STANOWISKO Nr 6

XXXII KZD

ws. dramatycznej sytuacji w polskiej oświacie

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” z głębokim niepokojem obserwuje narastający kryzys w polskim systemie oświaty. W obliczu drastycznych zmian legislacyjnych, wprowadzanych często bez należytej staranności i czasu na dyskusję, bez zagwarantowania odpowiednich środków finansowych na zadania edukacyjne oraz braku odpowiednich działań ze strony władz centralnych, szkoła publiczna – szczególnie w środowiskach wiejskich – znalazła się w bardzo trudnej sytuacji.

Stąd z obawą przyjmujemy skutki nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która może doprowadzić do załamania systemu finansowania edukacji. Publiczna edukacja mierzy się z rosnącymi kosztami utrzymania, spowodowanymi w dużym stopniu „Zielonym Ładem”, nierzadko nie zapewnia uczniom godnych warunków nauki, a nauczycielom i pracownikom administracji i obsługi – stabilnego zatrudnienia i wynagrodzenia. Efektem tej polityki jest między innymi zamykanie części wiejskich szkół, które odgrywały nie tylko rolę edukacyjną, ale również społeczną i kulturotwórczą w lokalnych wspólnotach. Likwidacja tych placówek prowadzi do marginalizacji dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich, pogłębiając nierówności społeczne i cywilizacyjne.

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” sprzeciwia się obniżaniu jakości kształcenia i wychowania młodych mieszkańców Rzeczypospolitej. Nie godzimy się na zmiany, których nie akceptuje środowisko – m.in. już wdrożonych lub planowanych do wdrożenia, takich jak: praktyczny zakaz zadawania prac domowych, zmniejszenie liczby godzin religii, drugiego języka obcego, chemii, fizyki, duże redukcje w podstawach programowych, np. z języka polskiego, historii; wykreślenie przedmiotu: historia i teraźniejszość, plan likwidacji oceny z zachowania, wyłączenie z obliczania średnich z religii, pogłębianie problemów związanych z edukacją włączającą. Sprzeciw budzi także wprowadzenie do ramowych planów nauczania nowych, nieprzemyślanych przedmiotów, które nie tylko nie odpowiadają na realne potrzeby uczniów i rynku pracy, ale w wielu przypadkach rozpraszają, dublują treści lub wręcz wprowadzają chaos wychowawczy i poznawczy. Grozi to coraz słabszym przygotowaniem absolwentów szkół do dalszego kształcenia, ale też odnalezienia się na rynku pracy.

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” oczekuje od Rządu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Parlamentu:

- przywrócenia właściwego systemu finansowania oświaty z gwarancją odpowiedzialności państwa za edukację jako dobro wspólne,
- zatrzymania procesu likwidacji szkół wiejskich i opracowania strategii rozwoju małych placówek,
- zapewnienia nauczycielom redukowanych przedmiotów, w tym m.in. katechetom, stabilnych warunków pracy i poszanowania ich statusu zawodowego,
- rewizji podstaw programowych w duchu rzeczywistej reformy edukacyjnej, a nie doraźnych eksperymentów,
- zapewnienia profesjonalnego kierownictwa Ministerstwa Edukacji Narodowej i podległych mu struktur, zdolnych do rzeczywistego dialogu z reprezentantami środowiska oświatowego, kierujących się polską racją stanu, a nie ideologią i próbami odejścia od modelu szkoły przyjaznej, ale i wymagającej,
- powołania profesjonalnego zespołu ekspertów, który w ścisłej współpracy z nauczycielami i związkami zawodowymi opracuje długofalowy plan naprawy polskiej oświaty.

Ważną rolę w stabilizacji sytuacji w oświacie może odegrać „Umowa edukacyjna”, zawarta m.in. przez Parlament i Rząd Rzeczypospolitej, organy prowadzące i nadzorujące szkolnictwo, związki zawodowe, społeczność rodziców. Wpisanie procesu dojścia szczególnie do odpowiednich nakładów na oświatę, wdrożenie systemu płac dla nauczycieli, który będzie umożliwiał stały wzrost wynagrodzeń, zagwarantowanie godności zawodu nauczyciela jako rodzaju służby publicznej - to podstawowe warunki dla zapewnienia właściwego procesu kształcenia i wychowania młodych mieszkańców Rzeczypospolitej. Brak tego typu działań grozi degradacją, mającego tak wielkie dokonania, polskiego systemu szkolnictwa.

Kołobrzeg, 25 kwietnia 2025 r.

Krajowy Zjazd Delegatów
NSZZ „Solidarność”

Przewodniczący Prezydium Zjazdu

Wojciech Ilnicki